

*Павловська Т. С., к.г.н., доцент,
доцент кафедри фізичної географії
Теслюк С. А., к.е.н.,
асистент кафедри фінансів та кредиту,
Камець Ю. Л.,
студентка 5-го курсу географічного факультету
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
pavlovska2011@gmail.com*

ГЕОГРАФІЧНА СТРУКТУРА ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ ПОСЛУГАМИ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Завдяки науково-технічному прогресу й розвитку інформатизації відбувається зростання присутності сфери послуг у світовій торгівлі та посилення її пріоритетності в економіці багатьох держав. У зв'язку з активізацією міжнародної торгівлі комп'ютерними, інформаційними, науковими та іншими високотехнологічними послугами, все більш актуальними стають проблеми забезпечення механізмів посилення конкурентоспроможності України та її регіонів у цьому напрямку.

Волинь має вигідне економіко-географічне положення, тісні культурні й економічні взаємодії з сусідніми державами, розвинені транспортну систему й культурно-освітній комплекс, значний туристсько-рекреаційний потенціал, що є сприятливими передумовами для розвитку зовнішньої торгівлі послугами.

Волинська область характеризується позитивним сальдо зовнішньої торгівлі послугами. Зовнішньоторговельні операції у сфері послуг у 2017 році Волинська область здійснила із 92 країнами світу на суму 88,3 млн. дол. США (експорт послуг становив 63,4 млн. дол. США, а імпорт – 24,9 млн. дол. США). Динаміка обсягів експорту послуг має чітко виражену тенденцію до зростання, а обсяги імпорту послуг мають коливальний характер змін в часі (рис. 1).

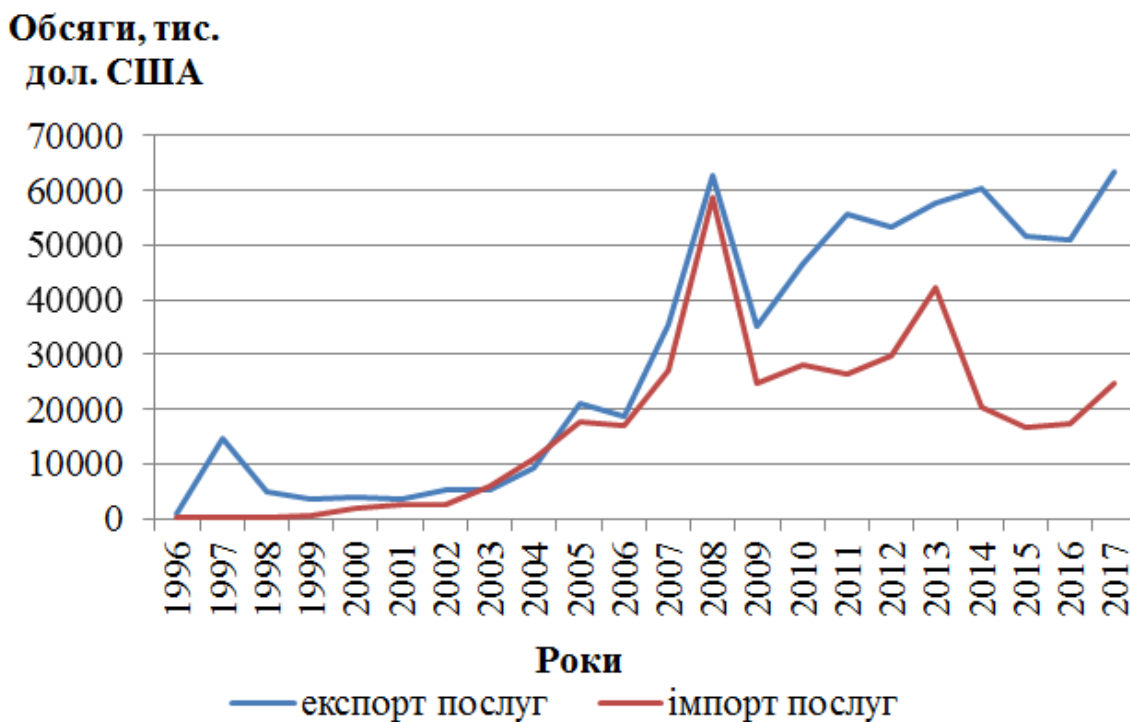

Рисунок 1 - Динаміка зовнішньої торгівлі послугами у Волинській області упродовж 1996-2017 рр. (побудовано за даними [1])

У 2017 р. найбільші обсяги експорту послуг припали на Австрію (68,5 % від загальнообласного експорту послуг), Польщу (9,9 %), Німеччину (8,8 %) (рис. 2). Лідерами в структурі експорту були послуги з переробки матеріальних ресурсів (76,8 %), транспортні (14,7 %), послуги у сфері телекомунікації, комп'ютерні та інформаційні (3,7 %). Упродовж останніх чотирьох років перші дві позиції в структурі експорту послуг залишалися незмінними, а третю позицію раніше займали послуги з будівництва або ділові послуги [4].

Щодо придбання послуг, то найбільші їх обсяги в 2017 р. імпортували з Польщі (24,2 %), Німеччини (18,4 %), Кіпру (14,5 %), Швеції (13,3 %) (рис. 3). В структурі імпорту послуг 28 % займали послуги, пов'язані з подорожами, 19 % – роялті та інші послуги, пов'язані з використанням інтелектуальної власності, 18 % – ділові послуги. Упродовж останніх чотирьох років співвідношення груп імпортних послуг в області було майже незмінним [4].

Упродовж 1996–2017 рр. у географічній структурі експорту послуг Волинської області простежується домінування країн ЄС, особливо помітним воно є в останні п'ять років (рис. 4). Така ж ситуація і стосовно імпорту послуг

(рис. 5). У напрямку до сьогодні зменшується частка країн СНД в загальних обсягах експорту та імпорту послуг Волинської області.

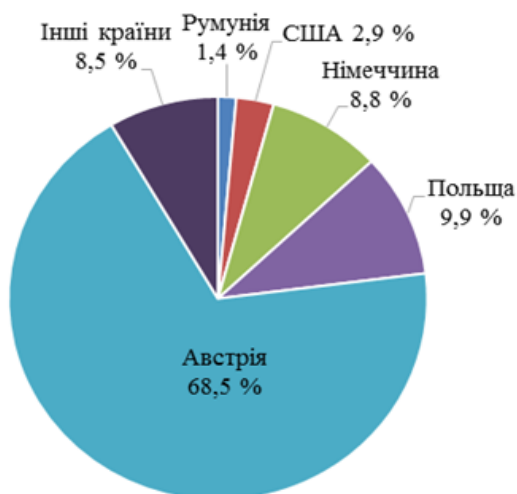

Рис. 2. Географічна структура експорту послуг Волинської області у 2017 р. (побудовано за даними [4])

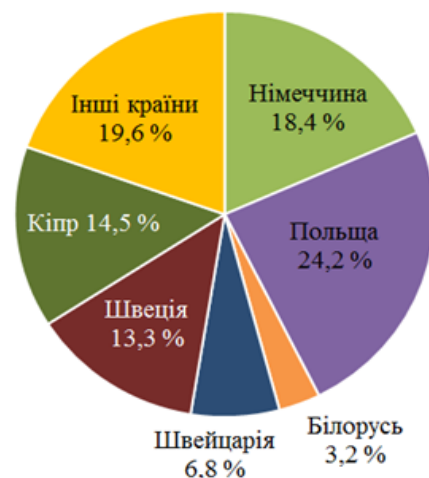

Рис. 3. Географічна структура імпорту послуг Волинської області у 2017 р. (побудовано за даними [4])

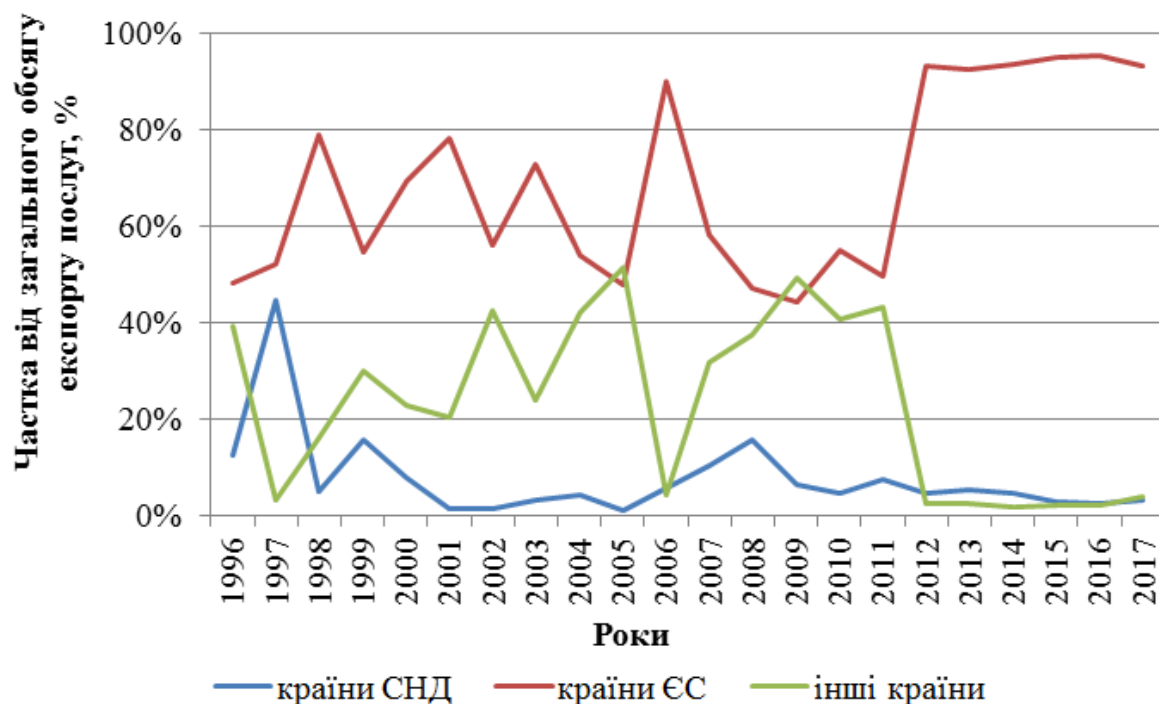

Рисунок 4 - Динаміка географічної структури експорту послуг Волинської області упродовж 1996–2017 рр. (за даними [1])

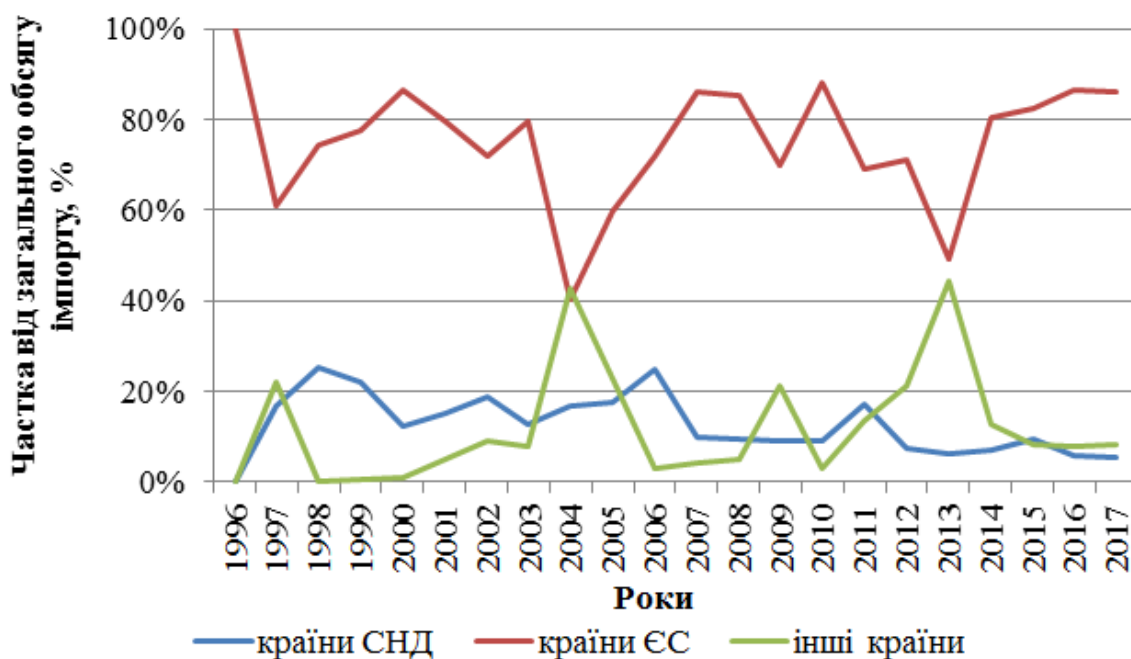

Рисунок 5 - Динаміка географічної структури імпорту послуг Волинської області упродовж 1996–2017 рр. (за даними [1])

Отже, загальні риси географічних структур експорту та імпорту послуг у Волинській області подібні, хоча в розрізі країн вони різняться. Головними партнерами Волині у сфері послуг за обсягом зовнішнього обороту є Німеччина та Польща. Із більшістю країн-партнерів область здійснює одночасно й експортні, й імпорتنі операції. У переліку країн, до яких Волинська область послуги лише експортує, Алжир, Бразилія, Вірменія, Ізраїль, Індія, Індонезія, Ірландія, Канада, Лівія, Норвегія, Македонія, Панама, Хорватія, Японія; у списку держав, в яких Волинь тільки купує послуги, на разі перебувають ОАЕ та Сербія [4].

Позитивними тенденціями в розвитку зовнішньої торгівлі послугами Волинської області є зростання обсягів експортно-імпорتنих операцій, збільшення числа країн-партнерів, суттєве зростання експорту послуг і величин позитивного сальдо, збільшення кількості підприємств, що здійснюють зовнішню торгівлю послугами, зміцнення зовнішньоекономічних зв'язків на ринку Європейського Союзу, деяке зростання частки області в загальному обсязі експорту послуг України (до прикладу: 0,15 % – у 2008 р., 0,7 % – у 2018 р.) [1–4]. Вважаємо, що підвищення ефективності зовнішньоекономічної

діяльності регіону у сфері послуг можливе за умови нарощення обсягів високотехнологічних, культурних та рекреаційних послуг. Транзитний статус області є передумовою для успішного розвитку транспортних і туристичних послуг. Активізація зовнішньої торгівлі послугами сприятиме інтеграції Волині у світове господарство, підвищенню іміджу краю на міжнародній економічній арені.

Список використаної літератури

1. Динаміка географічної структури зовнішньої торгівлі послугами (1996–2017 рр.) / Головне управління статистики у Волинській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua/10_8.htm
2. Динаміка структури експорту–імпорту послуг України / Зовнішньоекономічна діяльність. Економічна статистика [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2008/zd/dseip/dseip2007_u.htm
3. Статистичний щорічник. Волинь 2009 / За ред. М. І. Мотиль. – Луцьк, ГУС у Вол. обл., 2010. – 560 с.
4. Статистичний щорічник. Волинь 2017 / За ред. В. Ю. Науменка. – Луцьк, ГУС у Вол. обл., 2018. – 458 с.